

Wormbesmettingen bij het paard

Wormen vormen nog steeds een belangrijke bedreiging voor onze paarden en pony's. Regelmatig zien wij meer of minder ernstige ziektegevallen als gevolg van deze parasieten. Het beseft dat we zuinig met de wormmiddelen moeten omgaan die we nu ter beschikking hebben en het invoeren van de receptplicht mede om deze reden heeft naast het meer bewust ontwormen helaas ook tot meer verwarring geleid bij veel paardeneigenaren geleid hoe ze hier mee om moeten gaan.

Door het verkeerd begrijpen van uitslagen van mestonderzoek en het soms op verkeerde momenten nemen van mestmonsters wordt soms onterecht gedacht dat behandelen niet nodig is wat tot onverwachte en vervelende gevolgen voor het paard kunnen leiden. Reden om nog eens de belangrijkste wormen bij het paard op een rijtje te zetten.

Cyathostominose

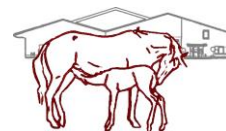
Cyathostominae of in de volksmond de kleine rode bloedworm, is de meest schadelijke voor onze paarden en ponies. De volwassen wormen leven in de dikke darm waar ze eieren produceren die met de mest op het land terecht komen. Onder gunstige omstandigheden ontwikkelt zich in het ei een zogenaamd L3 larve. Als deze L3 larve tijdens het grazen door het paard wordt opgenomen, kan deze bij aankomst in de dikke darm zich diep in de darmwand nestelen en inkapselen. Vervolgens ontwikkelt de larve zich verder om weer naar het slijmvlies van de darm terug te keren en als volwassen worm eieren uit te scheiden. Deze hele cyclus duurt zo'n 2 tot 3 maanden. In de herfst stopt de cyclus meestal en gaan de L3 larven die de darmwand ingaan in een soort winterslaap en kunnen de wormen massaal in de darmwand aanwezig zijn zonder volwassen te worden en eieren af te zetten.

In het voorjaar gaat de ontwikkeling weer verder.

De ernstigste problemen zien we bij jonge dieren (1 tot 3 jaar) aan het eind van de winter en begin van het voorjaar. Als gevolg van tegelijk volwassen worden en naar het slijmvlies verplaatsen van de overwinterende larven raakt het het darmslijmvlies ernstig beschadigd met diarree, vermagering, vochtophoping als gevolg van eiwitverlies en bijkomende darminfecties (bijv. salmonella) tot gevolg.

Niet zelden bezwijken paarden aan deze aandoening. Mildere infecties leiden tot vermageren, wisselende mest en bijvoorbeeld slecht verharen (oftewel "Het niet goed doen"). Ook bij grote infecties in de zomermaanden kan tijdens het weideseizoen al diarree en vermageren optreden. Hierbij wordt de schade vooral veroorzaakt door het massaal doordringen van het slijmvlies door de L3 larven. Ook bij regelmatig optreden van koliek moet aan deze wormen gedacht worden.

Parascaris Equorum

De *Parascaris Equorum* oftewel spoelwormen spelen bij paarden en pony's tot 2 jaar. Na deze leeftijd zijn ze er in de regel immuun voor. De eieren die met de mest op het land komen worden na 2 tot 4 weken rijp en kunnen na opname een besmetting veroorzaken. De larfjes migreren via de darmwand naar de lever en uiteindelijk naar de longen (waar ze soms ook ziekteverschijnselen veroorzaken).

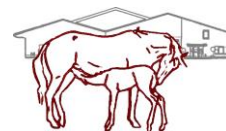
De larfjes worden opgehoest en doorgeslikt om vervolgens volwassen te worden in de dunne darm en weer eieren te produceren. Vooral veulens tot een half jaar oud scheiden veel eieren uit. De eieren zijn zeer sterk en kunnen gedurende jaren in de omgeving in leven blijven. Spoelwormen vormen dan ook vaak op een bedrijf met jonge paarden een regelmatig terugkerend probleem. De volwassen wormen zijn zeer groot (tot wel 50 cm) en kunnen bij een massale infectie voor verstoppingsverschijnselen en zelfs darmrupturen zorgen. Mildere infecties laten gewichtsverlies, bolle buikjes, sloomheid en slecht eten zien. De periode van eieren opnemen tot het zelf produceren van eieren is 11 tot 13 weken.

Strongyloides Westeri (=veulenworm)

Regelmatig hebben gespeende veulens eieren van deze worm in de mest. Veulens van 6 maanden oud scheiden geen wormeieren meer uit. Het is dus echt een worm die alleen bij jonge veulens problemen kan veroorzaken. Indien oudere dieren geïnfecteerd worden kunnen de larfjes in een soort ruststadium gaan in het uierweefsel. Via de biest en melk van de eerste maand kunnen vervolgens de veulens geïnfecteerd raken. De op deze wijze opgenomen larven kunnen na 8 dagen volwassen in de darm. (de diarree die tijdens de veulenhengstigheid ontstaat wordt wel eens gedacht veroorzaakt te worden door deze worm, maar dat is niet bewezen.) Uit de eieren komen larfjes die ook in staat zijn via de huid het veulen te besmetten. Goede stalhygiëne is daarom ook erg belangrijk. De volwassen wormen leven op het slijmvlies van het voorste deel van de dunne darm en kunnen diarree veroorzaken.

Strongylus Vulgaris (Grote bloedworm)

De levenscyclus verloopt vergelijkbaar met de kleine bloedworm met dat verschil dat de larven na penetratie van de dunne en dikke darm via de bloedvaten in de darmslagader nestelen. Als de wormen volwassen zijn gaan ze weer via het bloedvat naar de dikke darm waar de volwassen wormen hun eieren afgeven. De periode van opname van het land tot zelf eieren uitscheiden is 6 tot 7 maanden . Het grootste probleem dat deze worm veroorzaakt is de schade aan de bloedvaten waardoor

ontstekingsmateriaal loslaat en er infarcten kunnen ontstaan in de darmwand met soms (fatale) koliek tot gevolg. Door de langzame levenscyclus en de goede gevoeligheid voor ontwormmiddelen zien wij tegenwoordig weinig problemen met deze worm.

Oxyuris Equi (Aarsmade)

Deze worm wordt zeer regelmatig gezien (taugé vorm). Deze worm leeft in de darm maar maakt geen route door de weefsels en darmwand en brengt daardoor weinig schade aan. Vooral de mannelijke wormen kunnen behoorlijk groot zijn (tot 18 cm). Hierdoor worden ze vaak verward met spoelwormen. Na opname en vervelling in de dikke darm gaan de volwassen wormen naar de endeldarm en scheiden hun eitjes uit die rond de anus worden afgezet. Daar rijpen de eitjes binnen een week en vallen op de grond waar ze weer door het paard kunnen worden

opgenomen. Dit afzetten van eitjes rond de anus geeft irritatie waardoor het grootste probleem van deze paarden jeuk is, met schuren van de staart tot gevolg. Deze worm is nog wel eens minder gevoelig voor behandeling met ivermectine en moxidectine waardoor het raadzaam kan zijn om bij infectie met een ouder middel als pyrantel te werken.

Regelmatig zien we dus bij stallen die goed ontwormen plotseling veel aarsmaden. De periode van opname van besmettelijke larve tot eiproductie is ongeveer 6 maanden.

Preventie

Het is niet raadzaam om een vast behandeladvies voor alle stallen te gebruiken. Sommige stallen zullen dan teveel ontwormen en andere te weinig wat tot resistentie of oncontroleerbare worminfecties kan leiden. Het is daarom raadzaam om samen met uw dierenarts een op uw situatie aangepast behandelplan op te stellen en dit op tactische momenten te laten controleren door mestonderzoek.